

Motion till riksdagen 2023/24:1028

av Louise Thunström (S)

Åtgärder för att motverka problematisk skolfrånvaro

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att motverka risken för problematisk skolfrånvaro och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt frånvaroregister och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga stöd till föräldrar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Alla barn och unga har rätt till en bra och fungerande skolgång, men idag är det många barn som inte får det. Problematisk skolfrånvaro är ett växande problem och barn som inte går till skolan är ett stort misslyckande för hela samhället. Hur stort problemet är går inte tydligt att fastslå då nationell frånvarostatistik saknas. Det finns idag skillnader i vad skolor registrerar som giltig respektive ogiltig frånvaro. Eftersom nationell statistik saknas så saknas även nationella insatser för att komma till rätta med skolfrånvaron.

Barn stannar inte hemma från skolan för att de vill, utan för att de inte klarar av att vistas i skolmiljön. Det handlar alltså inte om bristande motivation. En skolgång som inte fungerar skapar ett enormt lidande för det enskilda barnet. Ett stort antal studier visar på sambandet mellan elevers skolprestationer och deras psykiska hälsa. Det är dock inte enbart barnet som påverkas utan även föräldrar, syskon och andra anhöriga. När skolan inte fungerar hamnar ansvaret hos barnet och familjen och föräldrar kämpar i desperation för att deras barn ska få rätt stöd.

Riksförbundet Attentions skolenkät 2023 visar att en fjärdedel av eleverna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) har en problematisk skolfrånvaro. I Sverige har mellan sju och nio procent av skoleleverna en neuropsykiatrisk

funktionsnedsättning som exempelvis adhd eller autism. Gruppen elever med NPF som hamnar i problematisk skolfrånvaro är oroväckande stor och ökar för varje undersökning Attention gör.

Enkätsvaren i Attentions undersökning visar även att 74 procent av föräldrarna upplever en försämrad psykisk hälsa och 41 procent uppger att de hamnat i utmattning. 36 procent av föräldrarna i undersökningen har gått ner i arbetstid på grund av skolsituationen och 8 procent har slutat jobba helt.

Trots att mycket tyder på att barn med NPF är överrepresenterade bland elever med problematisk skolfrånvaro så är det viktigt att belysa att inte diagnosen ska ses som en orsak till frånvaron. Det är snarare i samspelet mellan eleven och den pedagogiska, sociala och fysiska skolmiljön som problemen ska ses. Skolan har inte klarat att anpassa skolmiljön.

Den förra regeringen vidtog ett flertal åtgärder för att stärka det förebyggande arbetet i form av skolornas elevhälsoarbete, bland annat satsningar på att utbilda fler speciallärare och specialpedagoger. I juni 2022 sa riksdagen ja till regeringens förslag till ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevhälsan i propositionen Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (prop. 2021/22:162). Bestämmelserna trädde i kraft i juni 2023. I maj 2022 gav regeringen Skolverket i uppdrag att med utgångspunkt i propositionen Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd (prop. 2021/22:156) lämna förslag till föreskrifter om tilläggsbelopp för särskilt stöd (U2022/01980). Vidare beslutade regeringen i juni 2022 kommittédirektiven Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet (dir. 2022:73).

Många initiativ är således tagna av den förra regeringen. Det är viktigt att den nuvarande regeringen följer upp dessa och fortsätter att ta initiativ på området.

Louise Thunström (S)